

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ว่ามีรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงอย่างไรบ้าง ศึกษาผลของการซื้อเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ว่าส่งผลกระทบต่อการเมืองอย่างไร และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการซื้อเสียงเลือกตั้งว่ามีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร ผู้วิจัยได้เลือกประชากรวิจัยในการสัมภาษณ์ ที่เป็นผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ ทั้ง 6 ชุมชน โดยแบ่งกลุ่มบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มประธานชุมชน กลุ่มประธานชมรมต่างๆ และกลุ่มข้าราชการ รวมทั้งสิ้น 15 คน นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา ได้ข้อสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 ศึกษารูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก

1.1.2 ศึกษาผลของการซื้อเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก

1.1.3 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก เนื่องจากมีความสนใจในประเด็นที่ว่า ทำไมนักการเมืองต้องซื้อเสียง การเลือกตั้งแต่ละครั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและหัวหน้าคะแนนมีรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงอย่างไร และผลของการซื้อเสียงเลือกตั้ง ส่งผลกระทบต่อ

การเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก อย่างไรก็ตาม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้ง สรุปรายละเอียดจากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1.2.1 ประชากรวิจัย ได้แก่ประชาชนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จำนวน 6 คน ประชาชนชมรมต่างๆ จำนวน 5 คน และข้าราชการ จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รูปแบบและวิธีการซื้อเสียง

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.2.5 การนำเสนอผลการวิจัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่างมานำเสนอโดยบรรยายเชิงพรรณนาในเรื่องรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ผลของการซื้อเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

1.3 ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.3.1 รูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยพบว่า รูปแบบการซื้อเสียงมีทั้งรูปแบบทางตรงและรูปแบบทางอ้อม ผู้สมัครส่วนใหญ่จะมีการซื้อเสียงผ่านหัวคะแนน เพื่อตัดคู่แข่งทางการเมือง สรุปรายละเอียด ดังนี้

1) **รูปแบบการซื้อเสียงทางตรง** พบว่า มีการจ่ายเงิน ผ่านหัวคะแนน หรือ มอบให้ประชาชน โดยตรง แต่เป็นการกระทำในทางลับ มีการซื้อบัตรประชาชน มีการใช้หัวคะแนนเป็นตัวเชื่อมในการหาเสียง

2) **รูปแบบการซื้อเสียงทางอ้อม** พบว่า มีการบริจาคเงินผ่านองค์กรต่างๆ เช่น วัด โรงเรียน เพื่อหวังผลทางการเมือง โดยผู้สมัครจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสร้างมวลชนในพื้นที่ให้มาเป็นหัวคะแนนของตน สาเหตุดังกล่าวเกิดจากระบบอุปถัมภ์ และความเคยชินในเรื่องการซื้อเสียงที่เห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมการเมืองไทย และผู้สมัครรับเลือกตั้งยังขาดจิตสำนึกในความเป็นประชาธิปไตย จึงยังคงใช้รูปแบบต่างๆ ในการซื้อเสียงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3) **วิธีการซื้อเสียง จากผลการวิจัย** พบว่า มีการใช้ช่องทางต่างๆหลายช่องทาง เช่น การมอบเงิน การมอบสิ่งของ การนำเสนอนโยบาย การใช้คนกลาง การใช้ห้วคະແນน สรุปลงได้ดังนี้

(1) **วิธีการใช้ช่องทางการซื้อเสียง** พบว่า เงินที่ใช้จ่ายในการหาเสียงมีหลายช่องทางเช่นกัน เช่น การจ่ายเงินให้กับประชาชนโดยตรง และการจ่ายเงินผ่านห้วคະແນน ตามแต่จังหวะและโอกาสของผู้สมัครว่าจะใช้ช่องทางไหน ในการดำเนินการ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

(2) **วิธีการใช้สื่อ** สรุปลงผลการวิจัยได้ ดังนี้

ก. การจ่ายเงิน พบว่า เงินที่ใช้จ่ายในการหาเสียงของผู้สมัครส่วนใหญ่ผู้สมัครจะใช้จ่ายเงินตามที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งนอกจากจะเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างทีมงานหรือห้วคະແນนในการหาเสียงตลอดจนวิธีการหาเสียงที่มีประสิทธิภาพแล้ว วิธีการใช้เงินซื้อเสียงยังเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายซึ่งการทุ่มเงินซื้อเสียงในเขตที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคะแนน นียมน้อย มีเวลาหาเสียงจำกัด และมุ่งไปซื้อเสียงสู่กลุ่มเป้าหมายที่ชอบนอนหลับทับสิทธิ์ และมีการศึกษาน้อย และวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัคร ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในระดับส่วนตัว เพื่อผลในการเลือกตั้ง

ข. การมอบสิ่งของ พบว่า มีการแจกข้าวของเครื่องใช้ในครัวเรือน ให้กับกลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้าน และมีการบริจาคสิ่งของให้วัด

ค. การนำเสนอโยบาย พบว่า ผู้สมัครส่วนใหญ่จะไม่เน้นการนำเสนอ นโยบายเท่าที่ควร เพราะประชาชนไม่ค่อยให้ความสนใจในประเด็นนี้

1.3.2 ผลของการซื้อเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก สรุปลงผลการวิจัย ได้ ดังนี้

1) ผลต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยว่าด้วยการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่า ไปเลือกตั้งน้อยและไปเลือกเพราะถูกชักจูง และการขาดการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจของนักการเมือง พบว่า หลังการเลือกตั้งประชาชนไม่สนใจที่จะตรวจสอบการทำงานของผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้ง

2) ผลของการใช้เงินซื้อเสียงเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก พบว่า เงินที่ใช้ในการซื้อเสียงไม่ได้เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ เพราะจะมีการใช้จ่ายเงินเฉพาะช่วงฤดูการหาเสียงเท่านั้น ความเห็นแก่ได้กับเงินที่ซื้อเสียงพบว่า เป็นเรื่องธรรมดาของผู้ที่ต้องการใช้เงินมาจับจ่ายในครอบครัวผลการวิจัยพบว่าเป็นความคิด

ที่ผิด และการเห็นเงินสำคัญกว่าการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์พบว่าเป็นปัญหาที่ทำให้พัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยไม่ก้าวหน้า

3) ผลที่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางสังคมในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก พบว่ามีการแบ่งฝ่ายทางการเมืองในลักษณะที่ชัดเจน จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามทีผู้สมัครและหัวหน้าคะแนนจะชักจูง การทะเลาะกันระหว่างเครือข่ายในทางการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ พบว่าจะมีในช่วงที่มีการหาเสียงเลือกตั้งในลักษณะที่มีความเห็นแตกต่างกัน และการโจมตีคู่แข่งทางการเมืองพบว่าจะมีโจมตีใส่ร้ายกันในช่วงที่มีการหาเสียงในพื้นที่เท่านั้น

1.3.3 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้ง สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

- 1) การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ทำให้ได้บุคคลหรือนักการเมืองที่มีคุณภาพ พบว่าเป็นสิ่งที่เป็จริงในระบบประชาธิปไตย เพราะเป็นวิธีการคัดเลือกคนดีเข้าทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง การแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้ง แก้ไขด้วยการปรับปรุงกฎหมายโดยเพิ่มบทลงโทษผู้กระทำผิดให้หนักขึ้น เพื่อให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์ยุติธรรม
- 2) การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นการสร้างมิติใหม่ทางการเมือง พบว่า การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์จะได้รัฐบาลที่ชอบธรรมไปด้วย เพราะถ้าการเลือกตั้งปราศจากการซื้อเสียง การปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองก็จะไม่มีการทุจริต เพราะไม่ต้องกังวลในเรื่องการหาเงินคืน แก้ไขปัญหาโดยการณรงค์ให้ประชาชนรู้ถึงผลเสียของการซื้อเสียงเพื่อสร้างมิติใหม่ทางการเมือง
- 3) การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ปราศจากการซื้อเสียงส่งผลให้เห็นว่าประชาชนเป็นผู้เลือกนโยบายโดยตรง พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ เป็นผู้เลือกนโยบายให้รัฐบาลใช้เป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมืองและเป็นการยืนยันหลักการสำคัญของการเมืองในระบบประชาธิปไตย แก้ไขปัญหาโดยการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักการใช้อำนาจของตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาวิจัย การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ผลของการซื้อเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 รูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ส่วนใหญ่มักกระทำในสองลักษณะในขณะเดียวกันคือทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยคำนึงถึงสถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น จะเห็นได้ว่าการซื้อเสียงของผู้สมัคร ในเขตเทศบาลตำบลพบพระยังคงมีการใช้เงินเป็นหลักในการหาเสียง เงินส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปในการซื้อเสียงผ่านหัวคะแนน ผู้นำชุมชนต่างๆ ในรูปแบบการซื้อเสียงทางตรงและทางอ้อมที่แนบเนียนกว่าที่เคยเป็นมา ประมาณว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมาในเขตเทศบาลตำบลพบพระ มีการใช้เงินในการซื้อเสียงมากขึ้น รูปแบบการซื้อเสียงทางตรงจากผลการวิจัยที่พบผู้สมัครจะจ่ายเงินผ่านหัวคะแนนเพื่อนำไปให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนรูปแบบการซื้อเสียงทางอ้อม ผลการวิจัยที่พบจะเป็นลักษณะของการบริจาคเงินช่วยเหลือผ่านองค์กรต่างๆ เช่น การบริจาคเงินให้วัด การมอบสิ่งของให้กับกลุ่มสตรีและกลุ่มแม่บ้าน ส่วนการนำเสนอ โฆษณาจะมีน้อยมากเพราะประชาชนไม่ค่อยสนใจ และรูปแบบการซื้อเสียงทางอ้อมนั้นจะเห็นได้ชัดเจนกว่ารูปแบบการซื้อเสียงทางตรง เพราะผู้สมัครสามารถกระทำได้ง่าย ยากแก่การตรวจสอบ สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการซื้อเสียงเลือกตั้งที่ว่า เงินตรากลายเป็นปัจจัยสำคัญในการได้มาซึ่งชัยชนะ การซื้อเสียงเลือกตั้งจึงกลายเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองไทยอย่างสม่ำเสมอและเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดเจนสำหรับการเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลพบพระ และสอดคล้องกับแนวคิดของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ในเรื่องเงินกับการเลือกตั้ง พ.ศ.2534 ว่า การซื้อเสียงเลือกตั้งมักเกิดขึ้นพร้อมกับปรากฏการณ์ของผู้สมัครที่มีบารมีและมีนักรูทกิจในพื้นที่คอยสนับสนุน อีกทั้งเป็นที่รู้จักของประชาชน

ส่วนวิธีการซื้อเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเทศบาลตำบลพบพระ จังหวัดตาก ผลการศึกษาวิจัยพบว่า มีการกระทำในหลายลักษณะ โดยภาพรวมการซื้อเสียงมักกระทำผ่านกลุ่มผู้นำทางสังคม เช่น ประธานชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือหัวคะแนนเป็นสำคัญ วิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครและหัวคะแนนจะสลับซับซ้อนกว่าเดิมมาก แม้จะมีการจับตาอย่างใกล้ชิดจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ แต่ผู้สมัครและหัวคะแนน ก็หาทางหลีกเลี่ยงกฎหมายด้วยการคิดค้นกลยุทธ์วิธีการซื้อเสียงหลายอย่างขึ้นมา เช่น การแจกบัตรเติมเงิน โทรศัพท์ การซื้อของ โดยไม่เสียเงิน เพื่อต้องการที่จะชนะการเลือกตั้ง และให้ได้คะแนนเสียงมากที่สุด ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 มาตรา 53 (2) ได้กำหนดการลงโทษไว้ว่า ห้ามผู้สมัคร ให้เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินฯ แต่ผลการวิจัยที่พบยังมีการกระทำผิดกฎหมายในลักษณะนี้อยู่มาก และยังมีการแจกใบปลิวโจมตีคู่แข่งในช่วงการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง บางครั้งพบว่าในการโจมตีคู่แข่งบางครั้งรุนแรงถึงขั้นนำเอา

ครอบครัว บุตรภรรยา มาโจมตีกันอย่างรุนแรง ทำให้ชาวบ้านเกิดความเอือมระอา เบื่อหน่าย อีกทั้งประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ ยังไม่มีความตื่นตัวทางการเมือง หรือมีการแบ่งแยกว่าคนนั้นเป็นคนของพรรคนั้นพรรคนี้ มีการข่มขู่ชาวบ้านหรือผู้เกี่ยวข้องในการเลือกตั้ง ให้หันมาเลือกพรรคพวกของตัวเอง เป็นการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ของผู้สมัครสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐปนรรตพรหมอินทร์ พ.ศ.2544 ที่พบว่ากระบวนการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในเรื่องของการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ของนักการเมืองเพื่อข่มขู่องค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิต บุญบงการ พ.ศ.2534 ที่พบว่าเงินที่ใช้จ่ายในการหาเสียงมีหลายช่องทางตามแต่จังหวะ โอกาสของผู้สมัครว่าจะใช้ช่องทางไหนในการดำเนินการ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และเงินที่ใช้จ่ายในการหาเสียงส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งนอกจากจะเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างองค์การหาเสียงตลอดจนวิธีการหาเสียงที่มีประสิทธิภาพแล้ว การใช้เงินซื้อเสียงยังเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายซึ่งการทุ่มเงินซื้อเสียงในเขตที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีคะแนนนิยมน้อย มีเวลาหาเสียงจำกัด และมุ่งไปซื้อเสียงสู่กลุ่มเป้าหมายที่ชอบนอนหลับทับสิทธิ์ และมีการศึกษาน้อย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศระ สุวรรณผล และคณะ พ.ศ.2535 ในเรื่อง กลไกการเลือกตั้ง ที่พบว่า เงินยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ได้รับเลือกตั้ง โดยเงินส่วนใหญ่จะถูกใช้ในการซื้อคะแนนเสียงผ่านหัวคะแนนในรูปแบบที่แบบเนียนๆที่เป็นมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์ พ.ศ.2533 ที่พบว่ารูปแบบและวิธีการซื้อเสียงเลือกตั้ง ยังเน้นไปที่เป้าหมายในการซื้อเสียง และเน้นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเจ้าหน้าที่เลือกตั้ง และกลุ่มหัวคะแนนเลือกตั้งด้วย ส่วนวิธีการใช้หัวคะแนนในการซื้อเสียงจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าขาดหัวคะแนน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศธร จันทร์แก้ว พ.ศ.2535 ที่ศึกษาผลกระทบของการใช้เงินซื้อเสียงต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการซื้อเสียงจะมีประสิทธิภาพมากเพียงใดขึ้นอยู่กับความเกรงใจของผู้ลงคะแนนเสียงที่มีต่อหัวคะแนน นั้นหมายความว่า การซื้อเสียงมีขึ้นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อ คือหัวคะแนนกับผู้ขายนั่นเอง และยังสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องระบบอุปถัมภ์อีกด้วย

2.2 ผลของการซื้อเสียงเลือกตั้งที่มีต่อการเมืองในเขตเทศบาลตำบลพบพระ

จังหวัดตาก ในเรื่องความรู้ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลพบพระ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย โดยเห็นว่าประชาธิปไตยคือการไปเลือกตั้ง ทั้งๆที่การเลือกตั้งเป็นวิธีการซึ่งจะได้มาซึ่งอำนาจอธิปไตยเท่านั้น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ว่า ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ถือว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ ฐปนรรตพรหมอินทร์ พ.ศ.2549 ที่ว่า “รัฐบาลที่ดีจะต้องยึดหลักการปกครองโดยคำนึงถึงความสุขของประชาชนเป็นสำคัญ” ในส่วนของการมีส่วน

ร่วมทางการเมือง จากผลการวิจัยพบว่า การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเทศบาลตำบล พบพระ ที่ผ่านมา ประชาชนยังให้ความสนใจในเรื่องการมีส่วนร่วมน้อยมาก ยังห่วงเรื่องการครองชีพ การทำมาหากิน เรื่องปากเรื่องท้องมากกว่าเรื่องการเมือง เพราะคิดว่าการเมืองไม่ใช่วิถีชีวิตของเขา ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งและหัวหน้าคณะหาเสียงโอกาสจากความไม่สนใจการเมืองเข้ามาซื้อเสียงได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตยในเรื่องหลักการที่ถือว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจแต่ประชาชนจะใช้อำนาจของตนได้สมบูรณ์หรือไม่ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เช่นกัน ในส่วนการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจนักการเมือง พบว่าการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในสังคมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ ยังไม่มีระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นว่านักการเมืองที่เขาเลือกเข้าไปเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่แล้ว และเห็นว่าการบริหารนโยบายเป็นเรื่องของนักการเมือง ประชาชนไม่กล้าที่จะเข้าไปทำการตรวจสอบหรือใช้อำนาจถ่วงดุลแต่อย่างใด ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ให้ความรู้ในเรื่องสิทธิและอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองให้ประชาชนได้ทราบเท่าที่ควร ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ ถ้าปล่อยไว้หรือละเลยในเรื่องนี้ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจะไม่มีทางหมดไปจากสังคมไทยอย่างแน่นอน แต่ถ้าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของเงินกับการเลือกตั้งและการใช้เงินในการซื้อเสียงว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง การซื้อเสียงย่อมจะถูกต่อต้านจากประชาชนได้เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ วิวัฒน์ เยี่ยมไพรวัน พ.ศ.2546 ที่ว่า “การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์จะต้องปราศจากการซื้อเสียง เพราะผู้สมัครที่ซื้อเสียงหรือมีการทุจริตเข้ามาสู่ตำแหน่งทางการเมืองด้วยรูปแบบและวิธีการอื่นเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตย อย่างหาที่ติไม่ได้” เพราะการใช้เงินซื้อเสียงเป็นการสร้างค่านิยมที่ผิดให้กับประชาชน และวิธีการซื้อเสียงนั้นจะสลับซับซ้อนกว่าเดิมมาก เพราะมีการจับตาดูอย่างใกล้ชิดจากสื่อมวลชน คณะกรรมการการเลือกตั้ง(กกต.)และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ ทำให้ผู้สมัครและหัวหน้าคณะหาเสียงต่างคิดค้นกลยุทธ์หลายอย่างขึ้นมา เพื่อต้องการที่จะชนะการเลือกตั้ง และให้ได้คะแนนเสียงมากที่สุด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในเรื่องบทบาทของเงินกับการเลือกตั้งที่ผู้วิจัยกำหนดไว้เป็นอย่างมาก และสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการใช้เงินซื้อเสียง ส่วนผลที่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางสังคม จากผลการวิจัยพบว่า ในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ผู้สมัครและหัวหน้าคณะหาเสียงต่างแย่งกันหามวลชนในพื้นที่เพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงให้กับตนเอง มีการแจกใบปลิว โจมตีคู่แข่ง ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง มีการซื้อเสียงด้วยการแจกเงิน สิ่งของให้กับหัวหน้าคณะ และประชาชนในพื้นที่ และพูดใส่ร้ายผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม ทำให้เกิดความแตกแยกอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องบทบาทของเงินกับการเลือกตั้งที่ว่า เงินเป็นตัวกำหนดให้ผู้สมัครใช้เป็นแนวทางในการหาเสียง ส่วนค่านิยมในเรื่องเงินของประชาชนก็มีส่วนสำคัญเพราะ

ระบบอุปถัมภ์ ทำให้ประชาชนเป็นฝ่ายรับมา โดยตลอด นักการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สร้างนิสัยให้กับประชาชน คือให้มากกว่างานประชาชนขาดการตัดสินใจ และการซื้อเสียงเลือกตั้ง ทำให้การเมืองไทยไม่พัฒนาเท่าที่ควร เพราะการซื้อเสียงเป็นเรื่องชินชาในสังคมการเมืองไทย สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีญา นาคฉัตรีย์ พ.ศ.2547 ที่เห็นว่าการซื้อคะแนนเสียงเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ผู้สมัครบางคนอาศัยช่องว่างทางกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดการซื้อเสียง และเกิดจากประชาชน คือประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจกฎหมายเลือกตั้ง และยังสนับสนุนการซื้อเสียงของผู้สมัครซึ่งบางคนเห็นว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นเรื่องปกติการเมืองไทย ดังนั้นเมื่อพูดถึงการเลือกตั้งก็มักจะคิดถึงการซื้อขายเสียง ควบคู่กันไปเสมอ และการซื้อเสียงยังก่อให้เกิดความแตกแยกทางสังคม เพราะการยุบของฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงของฝ่ายตน อีกทั้งยังเป็นการสร้างอิทธิพลของผู้สมัครและหัวหน้าพรรค ทำให้องค์กรที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเกรงกลัวอิทธิพลของนักการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐปนรรต พรหมอินทร์ พ.ศ.2544 ในเรื่อง กระบวนการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้ง เช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์ประชากรวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง มีผู้ให้สัมภาษณ์หลายท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงไว้หลายแนวทางพอสรุปได้ ดังนี้

3.1.1 ควรมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการซื้อเสียงเลือกตั้งโดยเพิ่มบทลงโทษที่หนักขึ้น การแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้งต้องแก้ไขด้วยการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีบทลงโทษที่หนักขึ้น หน่วยงานราชการและคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเลือกตั้งไม่ว่าระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์ยุติธรรมปราศจากการซื้อเสียง ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

1) คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องประสานงานกัน โดย กกต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเชิญผู้สมัครในแต่ละจังหวัดมาประชุมชี้แจงถึงเรื่องการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความถูกต้อง ไม่ให้มีการซื้อเสียง ให้ผู้สมัครตระหนักถึงผลเสียของการซื้อเสียง เพราะทำให้ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนา ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม หากผู้สมัครสามารถปรับสภาพและบทบาทให้เป็นกลไกของระบบการเลือกตั้งระบอบประชาธิปไตย โดยไม่มีการซื้อเสียงเข้ามาเป็นสาเหตุของปัญหาการเลือกตั้ง จะทำ

ให้การเมืองไทยเป็นการเมืองที่มีกระบวนการเลือกตั้งที่สะอาดบริสุทธิ์ยุติธรรมยิ่งขึ้น และต้องมีการปรับปรุงกฎหมายในเรื่องการเลือกตั้ง รวมทั้งบทลงโทษผู้สมัครที่กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด

2) **ต้องรณรงค์ไม่ให้มีการซื้อเสียง** โดยการตัดป้าย (cutout) อันใหญ่ไว้ตามทางร่วมทางแยกของแต่ละชุมชนในเขตเทศบาลตำบลพบพระ โดยรณรงค์หรือเขียนเป็นคำขวัญว่า “ขายเสียงขายสิทธิเหมือนขายชีวิตขายชาติ” หรือ “ใครที่ซื้อเสียงห้ามเข้ามาในเขตเทศบาลตำบลพบพระ” เป็นต้น เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนผู้สมัครที่จะทำการทุจริต ให้เกิดจิตสำนึกทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่โปร่งใส สุจริต และต้องให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการซื้อเสียงของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ใช่ทำเฉพาะช่วงการเลือกตั้งและต้องออกคำสั่งและกำหนดมาตรการให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเป็นกลางทางการเมือง และต้องมีบทกำหนดโทษที่หนักขึ้นด้วย

3) **ควรปลูกฝังเยาวชนให้เห็นถึงผลเสียของการซื้อเสียง** ว่าหากผู้สมัครเข้ามาโดยการใช้อำนาจเงิน หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น แล้วมากอบโกยในรูปของนโยบายหรือโครงการต่างๆ ทำให้บ้านเมืองเสียหาย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรบรรจุหลักสูตรการเลือกตั้งที่ถูกต้องตามครรลองประชาธิปไตย ในเรื่องการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เข้าในหลักสูตรการเรียนการสอน ให้เด็กได้เรียนรู้ถึงรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงที่ผ่านมามีรูปแบบและวิธีการใดบ้าง เพื่อจะได้เป็นบทเรียนและนำไปสู่ถนนประชาธิปไตยที่ใสสะอาด เมื่อเขาเติบโตใหญ่ขึ้นมาในอนาคต เป็นการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองให้เด็กได้ซึมซับเอาส่วนที่ดี และชี้ให้เห็นถึงผลเสียของการซื้อเสียงเปรียบเทียบกับให้เด็กและเยาวชนเห็นด้วย

3.1.2 **ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนรู้ถึงผลเสียของการซื้อเสียงเลือกตั้ง**

ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับข่าวสารทางการเมือง โดยเฉพาะข่าวสารการเลือกตั้งมากเท่าที่ควร คือ ประชาชนขาดการสื่อสารทางการเมือง (political communication) ในการรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากหน่วยงานราชการและคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการที่ประชาชนไม่สนใจการเมืองหรือการเลือกตั้งอยู่แล้ว จึงทำให้เกิดการเลื่อยขาทางการเมืองมากขึ้นไปอีก จึงทำให้ไปเลือกตั้งน้อยกว่าที่ทางการคาดไว้ การซื้อเสียงของผู้สมัครก็ฉวยโอกาสนี้ในการทำการทุจริตเลือกตั้ง ผู้วิจัยมีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาได้ ดังนี้

1) **ประชาชนต้องมีจิตสำนึกทางการเมือง** และรู้ถึงผลเสียของการซื้อเสียงเลือกตั้ง ว่ามีผลกระทบต่อความก้าวหน้าต่อระบอบประชาธิปไตยอย่างไร เงินซื้ออำนาจได้ แต่ซื้อความถูกต้องไม่ได้ และในช่วงการเลือกตั้ง ควรให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ และ คณะกรรมการ

การเลือกตั้ง (กคต.) ในการแจ้งเบาะแส ผู้สมัครหรือหัวหน้าคณะที่ซื้อเสียงให้หมดไปจากระบบการเมืองไทย และ ประชาชนเองก็ต้องไม่ขายเสียงด้วย

2) ประชาชนต้องละทิ้งการสนับสนุนการซื้อเสียง ในการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งประชาชนต้องเฝ้าดูและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของพรรคการเมือง ในเรื่องการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคคนนั้นๆ เป็นอย่างไร

3) ประชาชนต้องสามารถประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการตรวจสอบหรือเสนอแนะบทบาทในทางที่ควรจะเป็นของประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศ ตามสิทธิที่มีในรัฐธรรมนูญ

3.1.3 ควรปลูกจิตสำนึกให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ซื้อเสียงว่า การซื้อเสียงเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตย โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องตระหนักถึงปัญหาการซื้อเสียงว่าส่งผลกระทบต่อการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเลือกตั้งว่าการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นอำนาจที่ได้มาด้วยความบริสุทธิ์ปราศจากการซื้อเสียง และตัวผู้สมัครเองจะต้องมีจิตสำนึกทางการเมืองที่ต้องตามครรลองประชาธิปไตยด้วย และต้องตระหนักว่าการซื้อเสียงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องต่อระบบการเมืองไทย โดยการแก้ไขสามารถทำได้ ดังนี้

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องตระหนักถึงผลเสียของการซื้อเสียง เพราะทำให้ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนา ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม เกิดการแข่งขันการเอาชนะกันด้วยวิธีการต่างๆ หากผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถปรับสถานภาพและบทบาทให้เป็นกลไกของระบบการเลือกตั้งระบอบประชาธิปไตย โดยไม่มีการซื้อเสียงเข้ามาเป็นสาเหตุของปัญหาการเลือกตั้งแล้วจะทำให้การเมืองไทยเป็นการเมืองที่มีกระบวนการเลือกตั้งที่สะอาดบริสุทธิ์ ยุติธรรมยิ่งขึ้น และจะสร้างคุณค่าให้กับตัวผู้สมัครโดยตรง

2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องใช้โอกาสในการก้าวเข้าสู่การเมืองเพื่อทำความดี ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ชนะการเลือกตั้งและได้มีโอกาสเป็นนักการเมืองส่วนหนึ่งเข้าสู่ระบบการเมือง โดยการใช้เงินซื้อเสียง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต สืบเนื่องจากการใช้เงินซื้อเสียง และนำไปสู่การฉ้อราษฎร์บังหลวง มีการสืบทอดอำนาจและผูกขาดตำแหน่งทางการเมือง แต่ถ้าผู้สมัครเหล่านั้นใช้โอกาสในการสร้างสมความดีในการทำงานการเมือง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อชื่อเสียงของผู้สมัครในทางที่ดีในอนาคตทางการเมืองของเขาได้ ผู้วิจัยเชื่อว่าปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยอาศัยกลไกในกระบวนการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมในอนาคตต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องในรูปของการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการทำวิจัยในเขตพื้นที่และประเด็นการวิจัยที่แตกต่างและหลากหลาย ดังนี้

3.2.1 ควรทำการวิจัยในเรื่องรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพราะการศึกษาวิจัยเรื่องการซื้อเสียงเลือกตั้ง หากมีการศึกษาวิจัยที่หลากหลายย่อมทำให้เราได้รับทราบข้อมูลและข้อเท็จจริงในเชิงลึกมากขึ้นแตกต่างกัน และเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้หลายรูปแบบ เช่น

1) **การวิจัยเชิงปริมาณ** ควรรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติ ค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับจำนวนการซื้อเสียงว่ามีกี่ครั้ง มีการลงโทษตามกฎหมายอย่างไร มีรูปแบบอย่างไร มีวิธีการอย่างไร มีการใช้เงินจำนวนเท่าใด ใช้ไปมากน้อยไหน ใช้ไปกี่ครั้ง รวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวเลขไว้เพื่อเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยรูปแบบอื่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) **การวิจัยเชิงคุณภาพ** ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการเจาะข้อมูลเชิงลึกในประเด็นเรื่องรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงที่ยังเป็นความลับในหมู่ผู้สมัครและหัวหน้าพรรค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งหากทำการวิจัยให้ครอบคลุมทุกประเด็นอาจจะได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น ฉะนั้นถ้าเราทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง ประชาชนก็จะเห็นความสำคัญถึงผลเสียของการซื้อเสียง และอาจจะให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการให้ข้อมูลมากขึ้น เพราะประชาชนทุกวันนี้เขามีความต้องการที่จะให้การซื้อเสียงหมดไปจากการเมืองไทยเช่นกัน เพราะทุกคนก็ทราบว่าการซื้อเสียงเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเพราะเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตย

3.2.2 ควรทำการวิจัยในเรื่องการซื้อเสียงในเขตพื้นที่ต่างๆ ที่แตกต่างและหลากหลาย เพื่อให้งานวิจัยมีความหลากหลาย ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อจะได้ทราบถึงรูปแบบและวิธีการซื้อเสียงในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย เช่น ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด ว่าพื้นที่ไหนผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใด มีวิธีการซื้อเสียงกันอย่างไร ทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสานหรือภาคใต้ รูปแบบและวิธีการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละภาคแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร อันจะเป็นความรู้และเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่ได้ และควรจะต้องทำการวิจัยให้ครบทุกแง่มุม เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นในทุกพื้นที่ของประเทศไทยตามที่กล่าวข้างต้น